

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄
ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΤΕΤΑΡΤΗ 23 ΜΑΪΟΥ 2012
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ :
ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω διεθνών συμφωνιών:

- α. Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (1878)
- β. Σύμφωνο Μολότοφ-Ρίμπεντροπ (1939)
- γ. Συνθήκη του Μάαστριχτ (1992)

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

- α. Ο Κριμαϊκός Πόλεμος έληξε με τη νίκη και τον θρίαμβο της Ρωσίας.
- β. Η Θεσσαλία παραχωρήθηκε στην Ελλάδα από την Πύλη (1881) μετά από σύσταση του Συνεδρίου του Βερολίνου (1878).
- γ. Η Συνθήκη Ειρήνης, που υπογράφηκε στο Βουκουρέστι την 28^η Ιουλίου / 10^η Αυγούστου 1913, κατακύρωσε την Κρήτη στην Ελλάδα.
- δ. Ο ΟΗΕ ιδρύθηκε αμέσως μετά τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.
- ε. Μετά την κατάληψη της εξουσίας από τους Μπολσεβίκους (Οκτώβριος 1917) ο Λένιν ευνοούσε την ειρήνη για λόγους εσωτερικούς.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Να παρουσιάσετε τη διαμάχη μεταξύ Υψηλάντη και Φιλικών αφενός και των προκρίτων της Πελοποννήσου αφετέρου, καθώς και τις επιδιώξεις των δύο αυτών παρατάξεων κατά το πρώτο έτος της Ελληνικής Επανάστασης.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφέρετε τα τεχνολογικά μέσα, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν από τους δύο αντιπάλους συνασπισμούς κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και να προσδιορίσετε τον ρόλο τους στη διεξαγωγή του.

Μονάδες 10

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Αξιοποιώντας τα στοιχεία που περιέχονται στα κείμενα που σας δίνονται και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε τις κατευθυντήριες γραμμές της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής μετά τη Συνθήκη της Λωζάνης και την πορεία υλοποίησής τους μέχρι το 1932.

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[Ο Βενιζέλος αναλύει τις κατευθυντήριες γραμμές της εξωτερικής του πολιτικής]

«Η πολιτική αυτή συνίστατο πρώτον εις τήν αποκατάστασιν σχέσεων με τήν Μεγάλην Μεσογειακήν Δύναμιν, τήν γείτονά μας Ίταλίαν, σχέσεων ὅσον εἶναι δυνατόν ἐγκαρδίων καί ἀναλόγων με ἐκείνας, τὰς ὁποίας ἔχει ἡ Ἑλλάς ἐπὶ ἓνα ὅλον αἰῶνα με τήν Γαλλίαν καί Ἀγγλίαν. Δευτέρα βᾶσις τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς ἦτο νά ἐκκαθαρίσωμεν τὰς διαφοράς μας ὅχι μόνο με τήν Γιουγκοσλαβίαν, ἐξ ἀφορμῆς τῆς Σερβικῆς ζώνης τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλά καί με τήν Τουρκίαν καί μετὰ ταύτην με τήν Βουλγαρίαν καί τήν Ἀλβανίαν, διότι συμφέρον ἡμῶν ἦτο νά φθάσωμεν, ἂν ἦτο δυνατόν, καί με αὐτά τὰ κράτη εἰς μίαν πλήρη ἐκκαθάρισιν τοῦ παρελθόντος καί τήν ἴδρυσιν στενῶν σχέσεων φιλίας, μολονότι ἡ φιλία μας με τὰς δύο τελευταίας γειτονικάς χώρας ἤρχετο εἰς δευτέραν μοῖραν. Τρίτη βᾶσις ἦτο ἡ ἐπιμελής ἀποφυγή τῆς ἐξαρτήσεώς μας ἀπὸ οἰονδήποτε ἐκ τῶν συνδυασμῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων· καί δὴ ἐκείνων, αἵτινες ἐζήτουν νά ἀσκοῦν ἐπιρροήν εἰς τὰ Βαλκάνια, εἰς τρόπον ὥστε, ἂν θά εἶχε ἡ ἀνθρωπότης τήν δυστυχίαν νά ἴδῃ καί πάλιν ἐκρηγνυόμενον ἓνα μέγαν πόλεμον, νά μὴ παρασυρθῶμεν καί ἡμεῖς εἰς αὐτόν ὑποχρεωτικῶς ὡς ἐκ τοῦ συνδέσμου, τὸν ὁποῖον θα εἴχομεν με τὸν ἓνα τῶν διαμαχομένων».

Κ. Σβολόπουλος, *Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐξωτερικὴ Πολιτικὴ, 1900–1945*, Ἀθήνα: Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ἑστίας», ⁴1997, σ. 212.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

[Το ευρωπαϊκό ὄραμα του Βενιζέλου]

[...] «Ἡ ἐλληνικὴ κυβέρνησις χαιρετίζει με τὴ μεγαλύτερη ικανοποίησιν τὴν ἰδέαν τῆς ἐνότητος τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης· προκειμένου νά διασκεδαστεῖ κάθε ἀνησυχία, τὸ ἐγχείρημα οφείλει νά ἀναληφθεῖ στα πλαίσια τῆς διεθνούς οργάνωσης καὶ νά σεβαστεῖ τὴν ἐθνικὴ κυριαρχία τῶν κρατῶν· ἡ ευρωπαϊκὴ ἐνωση, κάτω ἀπὸ ἀνάλογες συνθήκες, ὅχι μόνον δὲν θὰ οδηγήσῃ στὴν εξασθένησιν ἀλλὰ καὶ θὰ συμβάλῃ στὴν ἐνίσχυσιν «τῆς Εὐρώπης τῶν πατρίδων»· τὰ ευρωπαϊκὰ κράτη θὰ εξασφαλίσουν σημαντικὰ πλεονεκτήματα ὅχι μόνον στὸν οικονομικόν, ἀλλὰ καὶ στὸν πολιτικόν τομέα· ἡ ἐξέλιξις πρὸς τὴν ὁμοσπονδιοποίησιν οφείλει νά ἐπιχειρηθεῖ με ἰδιαίτερη προσοχὴ καὶ με προϋπόθεσιν τὴν πίστωση χρόνου».

Κ. Σβολόπουλος, *Ἐλευθέριος Βενιζέλος. Δώδεκα Μελετήματα*, Ἀθήνα: Ἑλληνικά Γράμματα, 1999, σ. 226-227.

ΘΕΜΑ Δ1

Αντλώντας στοιχεῖα ἀπὸ τὰ κείμενα που σας δίνονται καὶ με βάση τὶς ἱστορικὲς σας γνώσεις, νά ἀναφερθεῖτε στὶς διαφωνίες καὶ τὶς ρυθμίσεις τῶν συμμάχων – νικητῶν τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου ἀπὸ τὸ 1945 ὡς τὸ 1949 σχετικὰ με τὸ μέλλον τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης (μονάδες 10) καὶ τῆς Γερμανίας (μονάδες 15).

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ Α**[Εγκαθίδρυση φιλοσοβιετικών καθεστώτων στην Ανατολική Ευρώπη]**

[...] Σταδιακά, σε διαφορετικά χρονικά σημεία σε κάθε χώρα της Ανατολικής Ευρώπης, οι Σοβιετικοί εγκατέστησαν φιλικές προς αυτούς κυβερνήσεις, [...] σταθεροποιώντας κομμουνιστικά καθεστώτα: στη Ρουμανία τον Νοέμβριο του 1946, στην Πολωνία τον Ιανουάριο του 1947, στην Ουγγαρία τον Αύγουστο του 1947 [...]. Στα τέλη του 1947, μόνον στην Τσεχοσλοβακία (όπου στις ελεύθερες εκλογές του Μαΐου 1946 το κομμουνιστικό κόμμα έλαβε το 38% των ψήφων) εξακολουθούσε να επιβιώνει κυβέρνηση με τη συμμετοχή αστικών πολιτικών δυνάμεων, και εκεί όμως κρίσιμα υπουργεία και τομείς της διοίκησης (οι ένοπλες δυνάμεις, οι δυνάμεις ασφαλείας) ελέγχονταν από τους κομμουνιστές.

Ε. Χατζηβασιλείου, *Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου*, [Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία 5], Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη, ⁹2008, σ. 84.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β**[Το συμμαχικό Συμβούλιο Ελέγχου στη Γερμανία]**

[...] Για τη Γερμανία που ακόμα αντιστεκόταν, η απόφαση των τριών ήταν η χωρίς όρους παράδοση. Στην κατεχόμενη Γερμανία κυριαρχία θα ασκούσαν οι δυνάμεις κατοχής των τριών μεγάλων νικητών με όργανο το Συμβούλιο Ελέγχου. Οι αποφάσεις του συμβουλίου έπρεπε να λειτουργούν με ομοφωνία, διαφορετικά κάθε ζώνη επιρροής θα λειτουργούσε με τις δικές της αποφάσεις. Ο Ρούζβελτ θεώρησε σκόπιμο να ανατεθεί και μια ζώνη επιρροής στους Γάλλους. Ο Στάλιν αντέδρασε στην πρόταση αυτή, διότι δεν ήθελε ακόμα ένα μέλος στο Συμβούλιο Ελέγχου, όμως μπροστά στην επιμονή των δύο άλλων και επειδή είχε εξασφαλίσει τον έλεγχο της Πολωνίας, αποφάσισε να υποχωρήσει.

Θ. Βερέμης, Εφημ. Η Καθημερινή, Κυριακή 10 Ιουλίου 2011, σ. 26.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ**[Διενέξεις των Συμμάχων για το μέλλον της Γερμανίας]**

Το κύριο αντικείμενο της διένεξης των Σοβιετικών με τους Δυτικούς έμοιαζε να είναι η Γερμανία [...]. Από τις αρχές του 1946 οι απόψεις των πρώην συμμάχων για το θέμα εμφανίζονται διαμετρικά αντίθετες. Η ΕΣΣΔ, που είχε υποστεί τα πάνδεινα από τη γερμανική εισβολή και φοβόταν μήπως οι Αμερικανοί αξιοποιήσουν τη στρατιωτική υπεροχή που τους πρόσφερε η αποκλειστική κατοχή ατομικών όπλων με σκοπό να διαλύσουν το «προλεταριακό κράτος» (κάτι που κανένας δεν σκεφτόταν σοβαρά στις Ηνωμένες Πολιτείες), επιδόθηκε συστηματικά στη διάλυση των εργοστασίων της ζώνης που έλεγχε, για να ενισχύσει τη δική της οικονομική ανόρθωση και να πετύχει τη μακρόχρονη εξασθένηση του παλιού της εχθρού. Απεναντίας οι Αμερικανοί και οι Βρετανοί, που πίστευαν ότι μια Γερμανία φτωχή, δυσारेστημένη και απογυμνωμένη από ηγετικά στελέχη θα πιανόταν πιο εύκολα στο δόκανο του κομμουνισμού, έδωσαν γρήγορα τέλος στην πολιτική της αποβιομηχάνισης και των αντιναζιστικών εκκαθαρίσεων.

S. Berstein και P. Milza, *Ιστορία της Ευρώπης*, τ. 3: *Διάσπαση και Ανοικοδόμηση της Ευρώπης, 1919 έως σήμερα*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 1997, σ. 175-176.